

Преглед на международната среда към м. октомври 2024 г.

През м. септември 2024 г. курсът на акциите на европейските пазари се понижи поради забавяне в икономическите данни въпреки спада на инфлацията под целевото ниво от 2%. След едногодишни трансгранични стълкновения лидерът на базираната в Ливан въоръжена групировка Хизбула Хасан Насрала беше убит при израелски въздушен удар по подземния му щаб в Бейрут. Годишният темп на инфлация в Турция забави ръста си до 49.4% през м. септември 2024 г. спрямо 52% през м. август.

Еврозона

Ръстът на brutния вътрешен продукт (БВП) в еврозоната се ускори минимално до 0.6% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо предходното.

Очаква се годишната инфлация в еврозоната да се понижи до 1.8% през м. септември 2024 г. спрямо 2.4% през м. август, с основни компоненти - индексът на услугите, следван от този на храната, алкохола и тютюна.

Сезонно коригираната безработица в еврозоната (EA19) през м. август остана без промяна при 6.4% спрямо предходния месец. За същия период, по данни на Евростат, безработните са 10.9 млн. души, което е с 94 хил. души по-малко спрямо м. юли 2024 г.

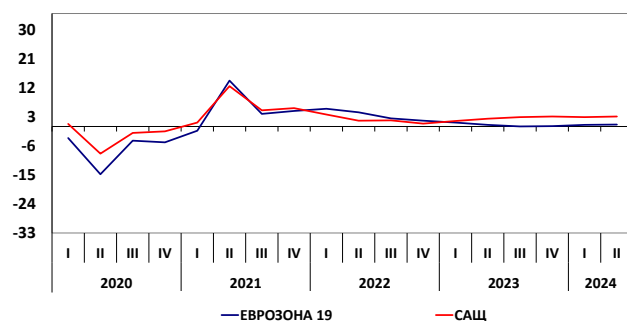
САЩ

Ръстът на БВП се повиши леко, до 3.1% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо предходното.

Индексът на потребителските цени се понижи слабо до 2.4% през м. септември 2024 г. спрямо м. август, с водещи индексите на наемите, храната и др.

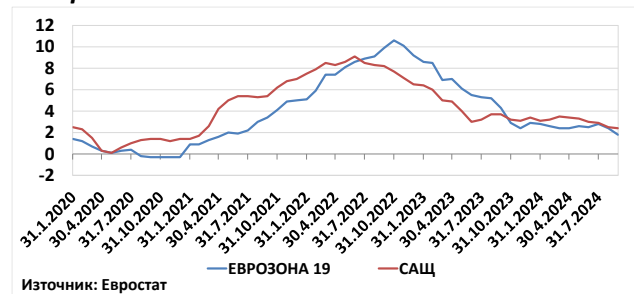
Равнището на безработицата намалва минимално до 4.1% през м. август 2024 г. спрямо м. юли. Броят на безработните бе 6.8 млн. души.

Графика 1. Реален БВП, % г/г; Еврозона(19), САЩ

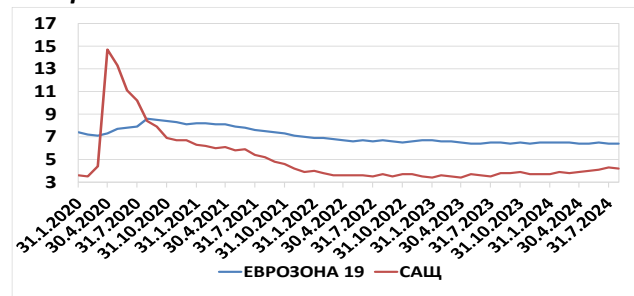
Източник: Евростат

Графика 2. Инфлация, % г/г; Еврозона (19), САЩ

Източник: Евростат

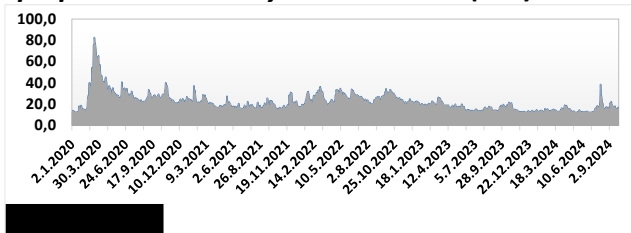
Графика 3. Безработица, %; Еврозона (19), САЩ

Източник: Евростат

В края на м. септември 2024 г. Volatility Index Futures (VIX) - индекс, който показва пазарните очаквания за волатилността в близко бъдеще, се повиши със 7.6% спрямо предходния месец, до 16.7 пункта. От началото на годината индексът нарасна с 26.7%. Основната причина са продължаващите геополитически конфликти по света.

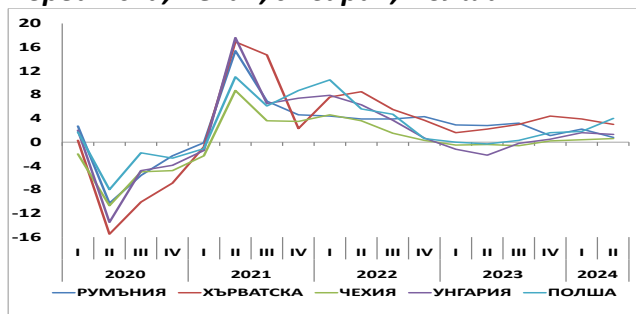
Графика 4. Volatility Index Futures (VIX) индекс

Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

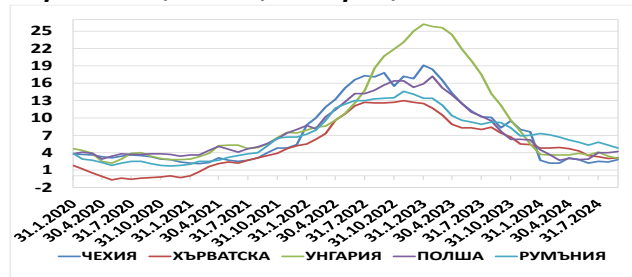
Анализирани са страните: Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария и Полша, чието развитие на икономиките е съпоставимо с българската икономика.

Графика 5. Реален БВП, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

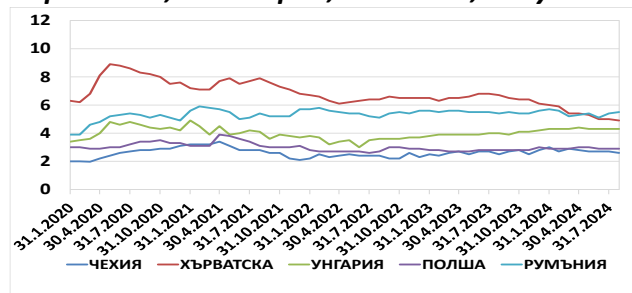

Ръстът на БВП на Румъния се забави до 0.8% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо 2.2% през първо. БВП на Хърватска се понижи до 3% спрямо 3.9% за същия период. БВП на Чехия нарасна слабо до 0.6% през второ тримесечие на 2024 г. Ръстът на БВП на Унгария се забави до 1.3% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо 1.6% през предходното. БВП на Полша нарасна до 4% спрямо 1.8% за същия период.

Графика 6. Инфлация, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Графика 7. Безработица, %; Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния

Чехия: Годишният темп на инфлацията се повиши до 2.8% през м. септември 2024 г. спрямо 2.4% през м. август. Сезонно коригираната безработица намалва минимално до 2.6% през м. август 2024 г. спрямо предходния месец.

Големите щети от проливните дъждове и наводнения, дължащи се на бурята Борис през м. септември, ще намалят активността в края на тримесечието и биха могли да повлияят на държавния бюджет и инфлацията по-късно през годината.

В края на м. септември чешката централна банка намали основния лихвен процент с 0.25 пр.п., до 4.25%.

Хърватия: Годишният темп на инфлацията се повиши минимално до 3.1% през м. септември 2024 г. Сезонно коригираната безработица се понижи слабо до 4.9% през м. август спрямо предходния месец.

Унгария: Годишният темп на инфлацията спадна до 3% през м. септември 2024 г. спрямо 3.4% през м. август. Безработицата остана стабилна на 4.3% през м. август спрямо предходния месец.

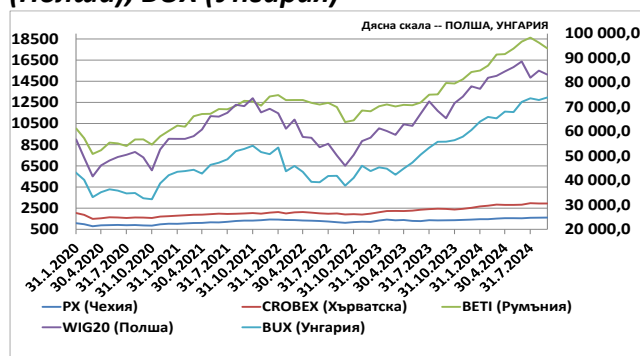
В края на м. септември унгарската централна банка намали основния лихвен процент с 0.25 пр.п., до 6.5%.

Полша: Годишният темп на инфлацията се повиши леко до 4.2% през м. септември 2024 г. спрямо предходния месец. Сезонно коригираната безработица през м. август 2024 г. остана без промяна спрямо предходния месец, на 2.9%.

Румъния: Годишният темп на инфлацията се понижи до 4.8% през м. септември 2024 г. спрямо 5.3% през м. август. Сезонно коригираната безработица се увеличи минимално до 5.5% през м. август 2024 г. спрямо предходния месец.

Проливните дъждове, предизвикани от бурята Борис, причиниха тежки наводнения в цялата страна, увреждайки инфраструктурата и понижавайки икономическата активност.

Графика 8. Индекси – ЦИЕ, РХ (Прага), CROBEX (Хърватска), BETI (Румъния), WIG20 (Полша), BUX (Унгария)

През м. септември 2024 г. чешкият индекс на акции РХ се повиши с 1.1% спрямо м. август, а полският индекс WIG20 спадна с -1.9%. Хърватският индекс CROBEX намаля с -0.2%, докато унгарският индекс BUX се увеличи с 1.4% за същия период. Румънският индекс BETI спадна с -2.9% през м. септември 2024 г. спрямо м. юли.

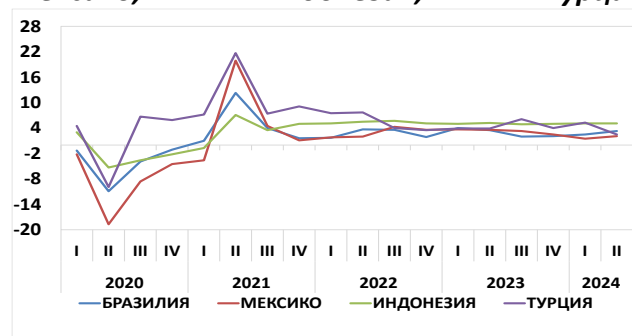
Други държави

Анализирани са страните: Турция (поради съседното ѝ географско местоположение), Бразилия, Мексико, Индонезия (предвид

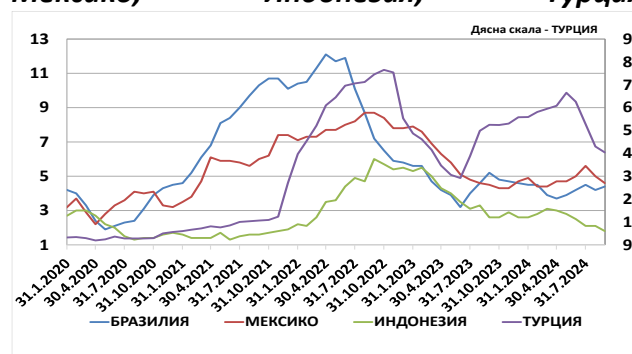
Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

наличието на експозиции в ценни книжа на поднадзорни на КФН лица). Ръстът на БВП на Бразилия се ускори до 3.4% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо 2.5% през предходното. БВП на Мексико се повиши до 2.1% от 1.5% за същия период. Ръстът на БВП на Индонезия остана без промяна при 5.1% през второ тримесечие на 2024 г. спрямо предходното. БВП на Турция спадна до 2.5% от 5.3% за същия период.

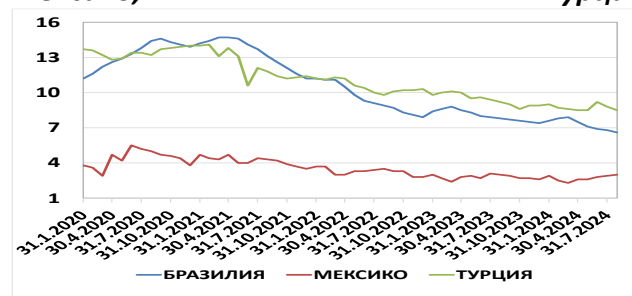
Графика 9. Реален БВП, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

Графика 10. Инфлация, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

Графика 11. Безработица, %; Бразилия, Мексико, Турция

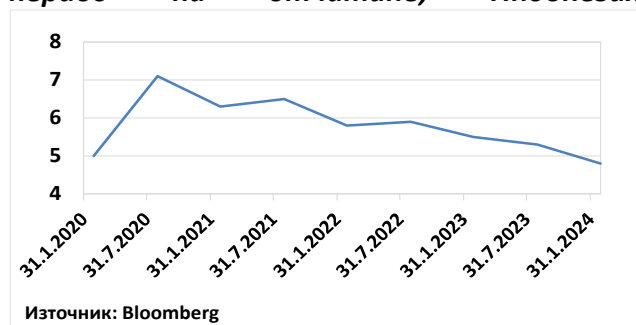

Турция: Годишният темп на инфлацията се понижи до 49.4% през м. септември 2024 г. спрямо 52% през м. август. Сезонно

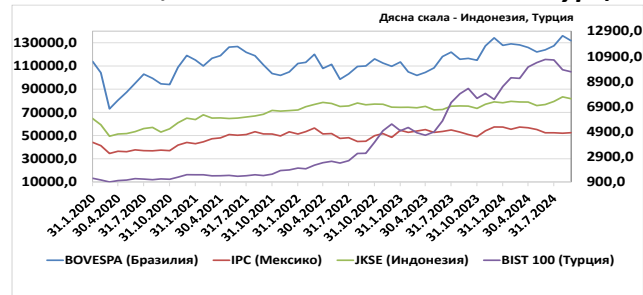
коригираната безработица се понижи до 8.5% през м. август 2024 г. спрямо 8.8% през м. юли.

Бразилия: Годишният темп на инфлацията намалѐ до 4.2% през м. август 2024 г. спрямо 4.5% през м. юли. Сезонно коригираната безработица се понижи минимално до 6.8% през м. юли 2024 г. спрямо предходния месец. В средата на м. септември бразилската централна банка повиши основния лихвен процент с 0.25 пр.п., до 10.75%. **Мексико:** Годишният темп на инфлацията се понижи до 4.6% през м. септември 2024 г. спрямо 5% през м. август. Сезонно коригираната безработица нарасна минимално до 3% през м. август 2024 г. спрямо предходния месец. **Индонезия:** Годишният темп на инфлацията се понижи до 1.8% през м. август 2024 г. спрямо при 2.1% през м. юли. Сезонно коригираната безработица спадна до 4.8% през м. февруари 2024 г. спрямо 5.3% през м. август 2023 г. Индонезия разкри планове за удължаване на т.нар. корпоративна „данъчна ваканция“ за определени инвестиции и добавяне на нови данъчни стимули, за да ограничи въздействието от налагането на глобалната минимална данъчна ставка през следващата година. Политиката за „данъчна ваканция“ е насочена предимно към компании в индустрии като производство на неблагородни метали и рафиниране на нефт и газ. В средата на м. септември индонезийската централна банка намали основния лихвен процент с 0.25 пр.п., до 6%.

Графика 11-1. Безработица, %, 6 месечен период на отчитане; Индонезия

Графика 12. Индекси - Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

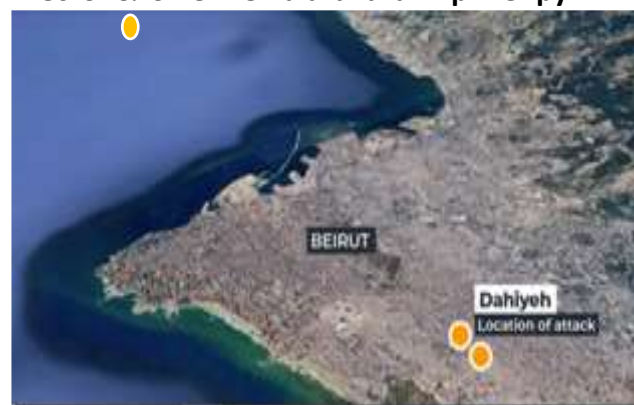

През м. септември 2024 г. бразилският индекс за акции Bovespa се понижи с -3.1% спрямо м. август, докато мексиканският индекс IPS нарасна с 1%. Индонезийският индекс JKSE спадна с -1.9%, а турският BIST100 с -1.7% за същия период.

Фактори с влияние на европейските финансови пазари

През м. септември 2024 г. курсът на акциите на европейските пазари се понижи поради забавяне в икономическите данни, въпреки спада на инфлацията под целевото ниво от 2%. **Изrael - Ливан** След едногодишни трансгранични стълкновения в края на м. септември лидерът на базираната в Ливан въоръжена групировка Хизбула Хасан Насрала беше убит при израелски въздушен удар по подземния му щаб в Бейрут. Насрала, който ръководеше групировката повече от 30 години и беше изключително влиятелна фигура в региона, загина, когато израелски изстребители нанесоха удар в район на южните предградия на столицата, известен като Дахие.

Местоположение на атаката в гр. Бейрут

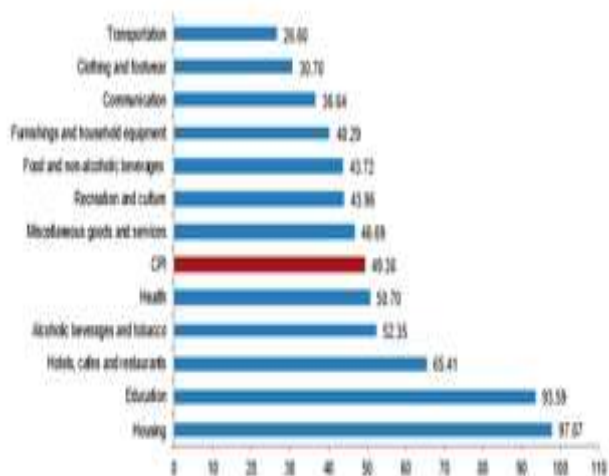

Легенда: място на атаката

Източник: Aljazeera

Убийството на Насрала бележи значителна ескалация в конфликта между Израел и Хизбула, който се засили през последните седмици, предизвиквайки опасения, че може да прерасне в регионална война. Турция Инфлацията в Турция забави ръста си до 49.4% през м. септември 2024 г. спрямо 52% през м. август.

Инфлация на основни групи стоки в Турция - м. септември 2024 г., изменение спрямо предходната година (%)

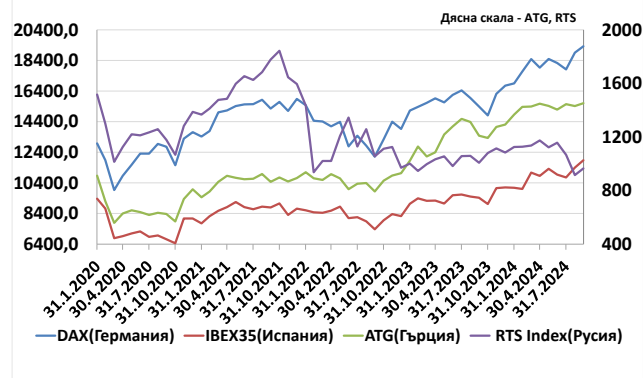
Източник: Turkish statistical institute

Цените на храната и неалкохолните напитки забавиха ръста си до 43.7% през м. септември спрямо същия месец през 2023 г., а при транспорта - ръстът се забави до 26.6%.

Финансови пазари

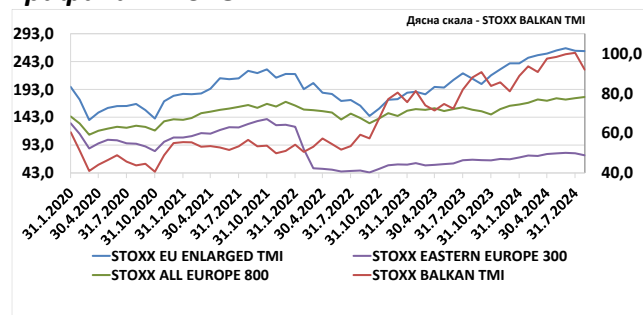
През м. септември 2024 г., германският индекс DAX30 се повиши с 2.2% спрямо предходния месец. Испанският индекс IBEX35 нарасна с 4.2%, а гръцкият ATG с 1.5% за същия период. През м. септември руският борсов индекс Russia Trading System (RTS) се повиши с 5.5% след значителния спад през предходния месец. В средата на м. септември руската централна банка увеличи основния лихвен процент с 1 пр.п., до 19%.

Графика 13. DAX 30 (Германия), IBEX-35 (Испания), ATG (Гърция), RTS (Русия)

През м. септември 2024 г., индексите на STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, се понижиха. Индексът STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI), отразяващ състоянието на капиталовите пазари само в страните-членки на ЕС (присъединени след 1.05.2004 г.), намалю с -2.2% през м. септември спрямо предходния месец. Индексът STOXX Balkan TMI, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емиисиите акции в Източна Европа, спадна с -1.4% за същия период. Индексът STOXX Eastern Europe 300, отразяващ динамиката в развиващите се държави в ЕС и Русия, се понижи с -1.8% през м. септември спрямо м. август. Индексът STOXX All Europe 800, включващ най-големите компании в Източна и Западна Европа, намалю с -0.4% за същия период.

Графика 14. STOXX

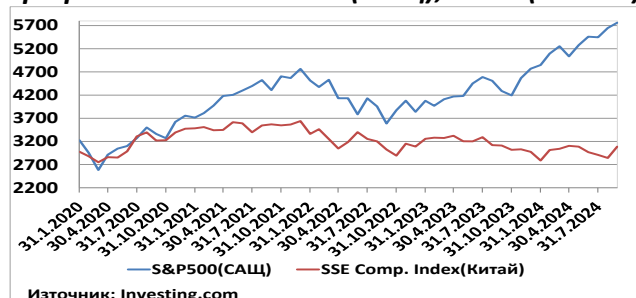

Фактори с влияние на световните финансови пазари

В края на м. септември 2024 г., курсът на акциите на щатските пазари се повиши след като Федералният резерв на САЩ понижи

основния лихвен процент с 0.5 пр.п., до 5%, намалението на лихвения процент се отрази позитивно на пазарите на облигации. *Финансови пазари* Индексът Standard & Poor's (S&P) 500 се повиши с 2% през м. септември 2024 г. спрямо предходния месец, а китайският индекс на Шанхайската фондова борса (SSE Composite) нарасна с 8.6% за същия период.

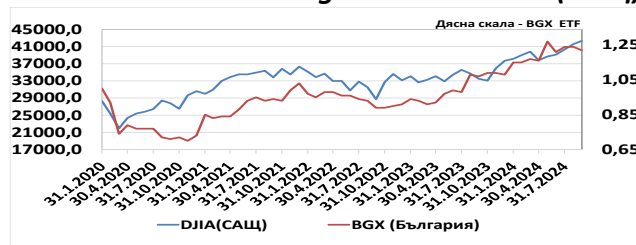
Графика 15. S&P 500 (САЩ), SSE (Китай)

Борсово търгувани фондове

През м. септември 2024 г. курсът на акциите на повечето азиатски пазари се повиши след новините за нови финансови стимули от страна на китайското правителство. Централната банка на Китай намали краткосрочните лихвени проценти и изискванията за нивото на банковите резерви. Беше обявена и подкрепа за затруднения пазар на имоти. В края на м. септември 2024 г., Dow Jones Industrial Average (DJIA) се повиши с 1.9% спрямо предходния месец. Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF (BGX) остана на ниво от 1.2 лв.

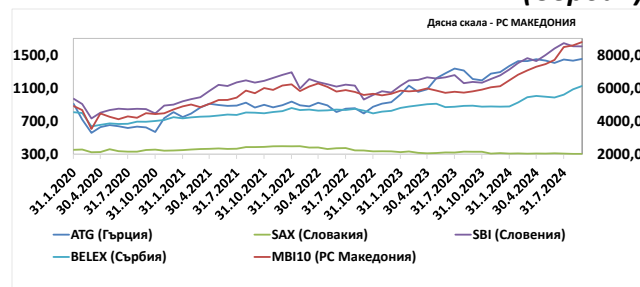
Графика 16. BGX (България), Dow Jones Industrial Average (САЩ)

Управляваните от Expat Asset Management фондове следват представянето на няколко индекса чрез пълното физическо репликиране. В края на м. септември 2024 г.

Expat Greece ASE UCITS ETF се повиши с 1.5% спрямо м. август. Expat Macedonia MBI10 UCITS ETF нарасна с 2.3% за същия период. През м. септември 2024 г. Expat Slovakia SAX UCITS ETF се увеличи с 0.1% спрямо предходния месец. Expat Slovenia SBI UCITS ETF намалю с -0.1% за същия период. През м. септември 2024 г. Expat Serbia BELEX UCITS ETF се увеличи с 3.7% спрямо предходния месец.

Графика 17. ATG (Гърция), MBI10 (РС Македония), SAX (Словакия), SBI (Словения), BELEX (Сърбия)

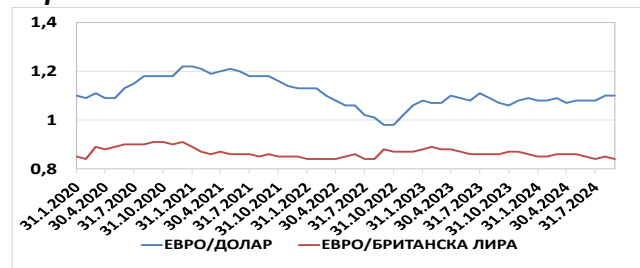

Деривати - базови активи

Валути

През м. септември 2024 г. европейската валута се повиши минимално спрямо щатския долар, като причина за това е намаляването на основния лихвен процент от Федералния резерв на САЩ (ФЕД). В рамките на периода курсът евро/ щ. долар се движи в диапазона 1.101-1.118 щ. долара за евро, при средномесечна цена от 1.11 щ. долара за евро. За същия период британската лира (паунд) се повиши минимално спрямо еврото. Курсът евро/ паунд се движи в диапазона 0.832-0.844 при средномесечна цена от 0.84 паунда за евро.

Графика 18. Евро/Долар; Евро/Британска лира

Суровини

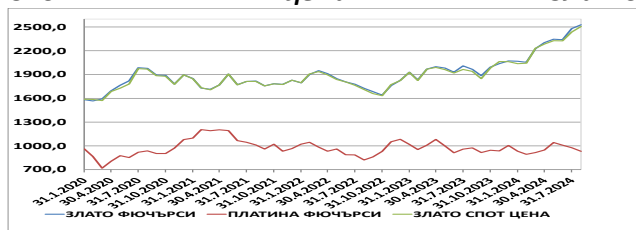
През м. септември 2024 г. фючърсите на петрола се понижиха. В края на периода фючърсите на West Texas Intermediate (WTI) спаднаха до 68.2 щ. долара за барел, а фючърсите на Brent до 71.7 щ. долара за барел. Спрямо предходния месец фючърсите на WTI намаляха със -7.3%, а фючърсите на Brent с -9%. Негативно се отрази бавното възстановяване на световната икономика, от което зависи и търсенето на петрол.

Графика 19. Фючърси петрол WTI, Brent

През м. септември 2024 г. фючърсната цена на златото се повиши, като затвори на 2659.4 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец цената на златото нарасна с 5.2%. Причини за ръста са намаляването на лихвите от страна на централните банки и геополитическото напрежение в различни точки по света. Фючърсната цена на платината се увеличи до 991 щ. долара за унция, при ръст от 6.3% за същия период. Спот цената на златото нарасна, като в края на м. септември 2024 г. затвори на ниво от 2634.5 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото нарасна с 5.2%.

Графика 20. Фючърси злато, платина. Спот цена злато

През м. септември 2024 г., фючърсната цена на пшеницата се увеличи с 5.9%, като затвори на 584 щ. долара за тон.

Графика 21. Пшеница фючърси

Кредитен рейтинг

Промяна по кредитния рейтинг на дадена страна отразява промяна в перспективата на агенцията за кредитен рейтинг Moody's за същата.

СТРАНА	КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ	КОМЕНТАР
Полша	A2 Stable	Без промяна

Резултатите за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service ESG (екологични, социални и управленски фактори) отразяват въздействието на съображенията за ESG върху рейтинга на емитента или негови трансакции. Резултатът се оценява по асиметрична петобална скала при която: 1 е положителна, 2 е от неутрална до ниска, 3 е умерено отрицателна, 4 е силно отрицателна и 5 е изключително силно отрицателна.

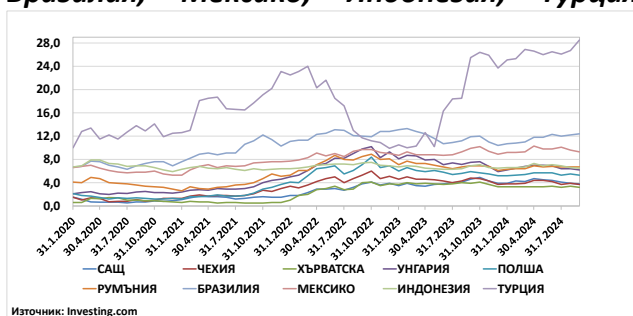
Резултати за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service

СТРАНА	ESG РЕЙТИНГ
САЩ	CIS-2 Neutral-to-Low
Чехия	CIS-2 Neutral-to-Low
Унгария	CIS-3 Moderately Negative
Полша	CIS-2 Neutral-to-Low
Румъния	CIS-3 Moderately Negative
Хърватия	CIS-2 Neutral-to-Low
Турция	CIS-4 Highly Negative
Бразилия	CIS-3 Moderately Negative
Мексико	CIS-3 Moderately Negative
Индонезия	CIS-3 Moderately Negative

Източник: Moody's

С най-високи положителни оценки (CIS-2) са САЩ, Чехия, Полша и Хърватия. С най-ниска отрицателна оценка (CIS-4) е Турция. Разгледаните държавни ценни книжа (ДЦК) се приемат за показател, отразяващ способността на държавите да привличат заемни средства на база степента на развитие на икономиките им и в зависимост от кредитния им рейтинг.

Графика 22. 10 год. ДЦК: САЩ, Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния, Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. септември 2024 г. лихвата по ДЦК на Мексико се понижи до 9.3% спрямо 9.6% през м. август, а на Турция нарасна до 28.5% от 26.7%. Промяната в доходността на мексиканските ДЦК е -3.1%, а на турските ДЦК е 6.7%.

§ Използвани са статистически данни, налични до 22.10.2024 г. включително. Източници: ЕЦБ, tradingeconomics.com, investing.com, Bloomberg и др.